

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta/diplomantky:	Marie Mattauchová
Téma práce:	Odpovědnost fyzických osob za přestupky
Rozsah práce:	201 854 znaků (dle prohlášení autorky)
Datum odevzdání práce:	4.10.2020

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantka si zvolila za téma své diplomové práce odpovědnost fyzických osob za přestupky. Problematika přestupkové odpovědnosti nepodnikajících fyzických osob je stěžejním podtématem správního trestání, jemuž je v nauce průběžně věnována značná pozornost. Autorka v souladu s avizovaným pojetím v úvodu svou pozornost blíže zaměřila na (pod)otázky spolupachatelství, nepřímého pachatelství a organizátorství, návodu a pomoci, které v kontextu přestupkové odpovědnosti fyzických osob nabyly s přijetím zákona č. 250/2016 Sb., o přestupcích a řízení o nich v mnoha ohledech nový rozměr. Zvolené téma, konkretizované v rozsahu zmíněných aspektů, proto bezesporu vybízí k originálnímu tvůrčímu zpracování.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zvolené téma se zabývá tuzemskou právní úpravou, obsaženou v platném a účinném znění zák. č. 250/2016 Sb., o přestupcích a řízení o nich. Normativní základ práce představuje sice „jen“ několik ustanovení přestupkového zákona (zahrnujících jednak předpoklady odpovědnosti fyzických osob za přestupek, tak i instituty spolupachatelství, nepřímého pachatelství, organizátorství, návodu a pomoci), o to více do hloubky však musí autor jít, aby dané téma správně uchopil. Ve vztahu k nové přestupkové úpravě lze čerpat primárně z odborné literatury z oblasti správního trestání, především z řady teoretických děl (H. Prášková, K. Frumarová a další autoři), několikrát komentářové literatury, popř. z časopiseckých publikací. Zpracování tématu tak vyžaduje znalost těchto pramenů, orientaci však ztěžuje fakt, že odborná literatura pohlíží na zkoumané otázky mnohdy zcela odlišně. Zpracování tématu vyžaduje ale i znalost trestně-právních základů rozebíraných institutů. V tomto ohledu náročnost rozpracování zvolených podtémat tkví v tom, že rozebírané tradiční trestněprávní instituty byly v nové přestupkové úpravě převzaty v modifikované podobě, a proto zdaleka ne všechny závěry trestně-právní nauky jsou bez dalšího přenositelné i do stávající podoby úpravy správního trestání.

3. Formální a systematické členění práce

Diplomová práce je členěna na úvod, 3 kapitoly a závěr. Struktura práce je jednoduchá, přehledná a funkční, 1. a 2. kapitola práce v přiměřeném rozsahu nastiňuje základní rysy odpovědnosti fyzických osob za přestupek, 3. kapitola práce pak představuje vlastní nosná témata: 3.1. spolupachatelství, 3.2. nepřímé pachatelství a 3.3. organizátorství, návod, pomoc. Tyto dílčí podkapitoly vždy obsahují dílčí závěr, z nichž následně vychází celkový shrnující závěr celé práce.

4. Vyjádření k práci

Práce je výborná, autorka přistoupila ke zpracování celé práce tvůrčím způsobem. K jednotlivým tematickým okruhům jsou shromážděny relevantní zdroje, které jsou řádně citovány. Z odborné literatury autorka vybírá k tématu vždy pouze to podstatné, aniž by čtenáře příliš zatěžovala notoricky známými fakty. Při zpracování práce autorka postupovala zjevně systematicky, ve 2. kapitole je vhodně shrnuta základní charakteristika odpovědnosti fyzických osob za přešůpek a deliktní způsobilost fyzických osob, a to ve všech podstatných aspektech (za pozornost jistě stojí části věnující se parciální nepřičetnosti, odlišnostem v koncepci odpovědnosti intoxikovaných osob, důsledkům nabytí zletilosti v řízení s mladistvým pachatelem atd.) Těžišťem práce je pak 3. kapitola, kde je na půdorysu platné úpravy rozpracována správně-právní podoba spolupachatelství, nepřímého pachatelství a organizátorství, návodu a pomoci. Zde rovněž platí, že autorka opatřila dostupné doktrinální prameny, s nimiž aktivně pracuje, autorka citované názory a výklady jednotlivých autorů nepřejímá, ale mnohdy s nimi polemizuje a vlastními odůvodněnými úvahami jim na řadě míst oponuje. Na základě shromážděných a zhodnocených podkladů si autorka na stávající podobu a funkčnost rozebíraných institutů utvořila vlastní názor, který je schopna patřičně vyargumentovat. V závěru práce se autorka kriticky zamýšlí nejen nad stávající podobou dotčených institutů (a právem mnohdy i nad jejich důvodností), ale i nabízí podnětné úvahy *de lege ferenda*.

V jednotlivostech lze dále zmínit následující:

- ztotožňuji se s výkladem autorky na str. 14 stran aplikovatelnosti hlavy IX na mladistvé podnikající fyzické osoby, evidentně totiž platí, že má-li jít o vyluku z benevolentnějšího režimu pro mladistvé u podnikajících mladistvých osob, činí tak právní úprava jednotlivě v rámci daného konkrétního pravidla (kupř. ust. § 57 zákona, jímž správně argumentuje autorka),
- souhlasím s autorkou rovněž v kritickém postoji k názoru P.Vetešníka, dle něhož dochází koncipováním objektivní odpovědnosti fyzických osob ve zvláštních předpisech k návratu problematické skupiny „jiných správních deliktů fyzických osob“, lze totiž poukázat na případy ze zvláštní části správního práva, kde má takový legislativní přístup zjevně racionální opodstatnění, kupř. zmiňovaná objektivní odpovědnost provozovatele vozidla,
- podnětný je taktéž rozbor na str. 31 a násl., týkající se problematiky (ne)existence subjektivního znaku spolupachatelství dle ust. § 11 odst. 2 přestupkového zákona, autorka i zde reflektovala dostupné (názorově protichůdné) literární prameny, k nimž formuluje svá odůvodněná stanoviska, na okraj zde doplňuji, že v „aplikační praxi“ bude rozhodující spíše judikatura nežli to, k čemu se prozatímně přikloní (mnohdy značně nejednotná) úřednická praxe,
- neméně zajímavě referuje autorka na str. 39 o nepřímém pachatelství v případě právnické osoby jako „živého nástroje“ ve smyslu ust. § 13 odst. 3 přestupkového zákona, autorka zastává stanovisko, že institut liberace dle ust. § 21 odst. 1 přestupkového zákona nelze subsumovat pod ust. § 13 odst. 3 téhož zákona, jelikož (parafrázováno) uplatnění liberace je záležitostí přestupkového řízení s právnickou osobou jakožto návrhový institut s důkazním břemenem na straně této právnické osoby, k tomu zasluhuje poznamenat, že skutkové důvody liberace právnické osoby nelze posoudit ani *ex officio* jako předběžnou otázku odpovědnosti dané fyzické osoby v řízení o přešůpku s fyzickou osobou, a to s odkazem na ust. § 57 odst. 1 písm. c) zák. č. 500/2004 Sb., správní řád,
- za zmínku stojí i rozbor na str. 41 a násl. stran problému příliš úzkého výčtu případů nepřímého pachatelství ust. § 13 odst. 2 přestupkového zákona, jež oproti trestně-právní úpravě (viz ust. § 22 odst. 2 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník) některé případy výslovně

netytizuje, vzhledem k tomu, že ani trestně-právní úprava plně nepokrývá okruh možných případů (kupř. nezahrnuje využití osoby požívající hmotněprávní vynětí z působnosti trestního zákoníku, jak ostatně autorka poznamenává v p.p.č. 241), nabízejí se dle autorky *de lege ferenda* i jiné přístupy pro definování nepřímého pachatelství nežli rozšiřování taxativního výčtu (?),

- kvalitní je dále analýza autorky na str. 54 a násl., věnovaná pojetí pachatelství organizátorství, návodu a pomoci, a to hned v několika ohledech, autorka dospěla dle mého soudu k věcně správnému závěru, že přestupkový zákon (navzdory normotvůrcem deklarovanému oddělení odpovědnosti, nekriticky přejatému v některých literárních pramenech) koncipuje akcesoritu, minimálně kvantitativní aspekt akcesority nesporně vyplývá přímo z ust. § 13 odst. 4 *in fine*, dále autorka neopomněla uvést některé problematické aspekty pojetí odpovědnosti těchto osob (zejména faktické zúžení trestnosti účastenství, pokud tyto osoby nesplňují předpoklad speciálního subjektu), pozornosti autorky neunikly ani letité praktické problémy v oblasti environmentálního správního trestání (typicky případy přestupků za kácení dřevin roustoucích mimo les).

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Vytyčený cíl práce se autorce podařilo způsobit splnit.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Není důvod jakkoli pochybovat o tom, že předložená práce je originálním dílem autorky.
Logická stavba práce	Struktura práce odpovídá vytyčenému cíli.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka pro účely zpracování práce v potřebném rozsahu shromáždila relevantní zdroje, které náležitě cituje. Cizojazyčné zdroje nejsou s ohledem k zaměření práce využity.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka na podkladě relevantních doktrinárních pramenů formuluje vlastní odůvodněné závěry.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Text je vhodně členěn, formální chyby se vyskytují velmi ojediněle.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je na výborné úrovni.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Jakým způsobem by autorka *de lege ferenda* řešila problematičnost uplatňování principu „*kdo drží pilu*“ v oblasti environmentálního správního trestání (s přihlédnutím k závěrům práce) ?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	„Výborně“, s výhradou výsledku obhajoby.

20. 10. 2020

V Praze dne _____

Mgr. Václav Petrmichl, Ph.D.

oponent